

Kokonaiskuva RDA:n tuomasta muutoksesta

Tuula Haapamäki
Kuvailupäivät 25. - 26.3.2014

RDA:n käyttöönotto

- kirjastoaineistojen kuvailun tietomalli muuttuu
- käsitteet uudistuvat
- tiedonhakijan tarpeet ohjaavat kuvailua
- kuvailijan työ muuttuu
- kuvailijan työvälineet paranevat
- kirjastoaineistojen kuvailu yhdenmukaistuu
- kuvailutyö tehostuu

RDA perustuu

- kansainvälisiin luetteloinnin periaatteisiin
- FRBR- ja FRAD- (ja FRSAD-) käsitelmalleihin
- aikaisempiin luettelointisääntöihin AACR2 ja ISBD

RDA - Resource Description and Access

UBC - Yleinen bibliografinen valvonta

Statement of International Cataloguing Principles -
Julkilausuma kansainvälisistä luettelointiperiaatteista

ISBD: International Standard Bibliographic Description -
Consolidated Edition

AACR2 (Anglo American Cataloguing Rules

FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records)

FRAD (Functional Requirements for Authority Data)

FRSAD (Functional Requirements for Subject Authority
Data)

RDA:sta suomalaiset kuvailusäännöt

- suomenkielinen RDA julkaistaan monikielisessä RDA-tietokannassa (RDA Toolkit)
  - kansalliskirjastotason RDA-linjaukset
  - tapaussivusto
  - suomenkielisiä esimerkkejä

**RDA-standardi +
tieto- ja käsittemallit
tunnisteet
metatietosanasto**

RDA rakenne

RDA jakautuu kymmeneen osioon:

-osiot 1-4 sisältävät ne elementit, jotka vastaavat FRBR- ja FRAD-malleissa määriteltyjä **entiteettien attribuutteja**

-osioihin 5-10 sisältyvät elementit, jotka vastaavat FRBR- ja FRAD-malleissa määriteltyjä **suhteita**

liitteet
sanasto

ydinelementit (Core Elements)

RDA rakenne (jatkoa)

- Attribuutit** Osio 1 **manifestaation ja kappaleen** attribuutit
Osio 2 **teoksen ja ekspression** attribuutit
Osio 3 **henkilön, suvun ja yhteisön** identifiointiin liittyvät attribuutit
Osio 4 **käsitteiden, esineiden, tapahtumien ja paikkojen** identifiointiin liittyvät attribuutit
- Suhteet** Osio 5 sisältää **teoksen, ekspression, manifestaation ja kappaleen** väliset ensisijaiset suhteet
Osio 6 sisältää suhteet, joiden avulla käyttäjä löytyy tiettyyn **henkilöön, sukuun tai yhteisöön** liittyvät teokset, ekspressiot, manifestaatiot ja kappaleet
Osio 7 sisältää suhteet, joiden avulla käyttäjä löytyy tiettyä **aihetta** käsittelevät teokset
Osio 8 sisältää suhteet, joiden avulla käyttäjä löytää **muita aineistoon liittyviä teoksia, ekspressioita, manifestaatioita ja kappaleita**
Osio 9 sisältää suhteet, joiden avulla käyttäjä löytää **muita tiettyyn henkilöön, sukuun tai yhteisöön liittyviä henkilöitä, sukuja ja yhteisöjä**
Osio 10 sisältää suhteet, joiden avulla käyttäjä löytää **muita tiettyyn käsitteeseen, esineeseen, tapahtumaan tai paikkaan liittyviä käsitteitä, esineitä, tapahtumia ja paikkoja**

Kansallinen metatietosanasto

<http://wiki.helsinki.fi/display/Metatietosanasto/Metatietosanasto>

- sisältää aineistojen kuvailussa tarvittavia termejä ja fraaseja
- vakiinnuttaa kuvailevan metatiedon sanastoa
- yhtenäistää kuvailua
- helpottaa metatiedon tuottamista
- selkeyttää käsitteitä

- sanasto jäsentyy FRBR -käsittemallin mukaisiin kategorioihin
- terminologia ja ilmaukset noudattavat RDA-standardia

- sanastoa kartutetaan jatkuvasti

RDA Toolkit